

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători - Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena, Boico Victor,

cu participarea:

Procurorului – Guțan Pavel

Avocatului – Telelea Marcel

judecând, în ședință publică, cererea de revizuire declarată de condamnat, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Călărași din 07 martie 2014, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014 și a deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2014 și 17 septembrie 2015, în cauza penală privindu-l pe

Eremia Vasile xxxx xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Cauza a parvenit la – 12.05.2020;

Cauza a fost examinată la – 30.09.2020.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Procurorul s-a pronunțat pentru respingerea cererii de revizuire.

Avocata Telelea Marcel, acționând în numele condamnatului, a solicitat admiterea recursului în sensul declarat de Eremia Vasile.

Colegiul Penal, în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 07 martie 2014, Eremia Vasile, a fost condamnat în baza:

- art.145 alin.(2) lit. e), j) Cod penal, la detențiune pe viață;

- art.264¹ alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale, ce constituie suma de 8 000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un

termen de 3 ani.

În baza art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni i-a fost stabilită pedeapsa definitivă detențiune pe viață, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

A fost încasat de la Eremia Vasile cu titlu de cheltuieli de judecată în contul statului, suma de 840 lei pentru efectuarea expertizei psihiatrico-legală.

A fost admisă parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Eremia Vasile în beneficiul succesorului părții vătămate, Rotaru Ion, prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, iar ce ține de prejudiciul material, acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță *in fapt* a constatat că, Eremia Vasile, la 08 septembrie 2013, aproximativ la ora 05.50, deținând permisul de conducere cu nr. xxxx și conducând automobilul de model „Vaz 2106” cu n/î xxxx, pe str. xxxx xxxx, încălcând prevederile art.14 lit. (a) al Regulamentului circulației rutiere, în conformitate cu pct. 6. 5. 5. al Regulamentului cu privire la serviciul de patrulare rutieră al poliției rutiere a Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin ordinul nr. 45 din 19.02.2002, a fost supus alcooltestului „Drager”, urmare la ce, i s-a constatat prezența cantității de 0.72 mg/l alcool în aerul expirat, iar în rezultatul examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, la Eremia Vasile s-a depistat prezența în sânge a cantității de 2,06 g/l de alcool, ceea ce constituie stare de ebrietate avansată.

Tot el, în noaptea de 09 spre 10 octombrie 2013, aflându-se în casa gospodăriei sale, din xxxx xxxx, fiind sub influența alcoolului, în rezultatul unui conflict spontan apărut între el și xxxx xxxx, care se afla în ospeție la el, profitând de starea evidentă de neputință a ultimului de a se apăra, manifestată prin aceea că, se afla într-o stare de ebrietate alcoolică avansată, fapt confirmat prin raportul de expertiză medică - legală nr.106, intenționat, i-a aplicat ultimului lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, iar mai apoi a luat o sticlă de băutură alcoolică și i-a aplicat cu aceasta câteva lovituri în regiunea capului. Ulterior, cu ciobul de la gura sticlei, i-a strivit o ureche, apoi continuând intențiile sale criminale și satisfacția sa de a aduce suferințe deosebit de chinuitoare victimei, cu o deosebită cruzime a continuat să-l mai lovească cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului și văzând că, acesta dă semne de viață, dându-și seama că, îi va provoca victimei suferințe și mai chinuitoare, l-a târât pe ultimul din casă până la marginea unui pârâu care se mărginește cu gospodăria sa. Văzând că, acesta și în continuare este în viață, a adus din portbagajul automobilului său, o sticlă de masă plastică cu benzină, cu care l-a stropit și apoi i-a dat foc. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 106 din 23 octombrie 2013, moartea lui xxxx a survenit în rezultatul traumei craniu-cerebrale și arsurilor termice sub totale a corpului (care au avut loc peste aproximativ 1-4 ore după traumă craniu-cerebrală). Pe cadavru au fost depistate vătămări corporale, care se califică ca grave, periculoase pentru viață și care se află în legătură cauzală directă cu decesul lui Xxxx xxxx.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Tetelea Maria în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat, invocând că, în materialele cauzei nu este arătat locul săvârșirii infracțiunii, declarațiile inculpatului precum

că nu a urcat la volan nu au fost verificate de partea acuzării, iar prima instanță nu a ținut cont de faptul că declarațiile participanților la proces, depuse la faza urmăririi penale diferă de cele din cadrul cercetării judecătorești.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea fără modificări a sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că, prima instanță a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, fiind corect stabilite circumstanțele de fapt și de drept prin prisma art.101 Cod de procedură penală, iar vina inculpatului se dovedește prin declarațiile acestuia, declarațiile succesorului părții vătămate I. Rotaru, a martorilor M. Gorcinschi, A. Manea, D. Rotaru, V. Chistruga, Vl. Eremia, S. Rotaru, E. Susan, T. Bragoi și C. Gușan, precum și prin probele materiale anexate la dosarul penal: procesul-verbal nr. 000179 din 08 septembrie 2013 (f.d.9-10, vol. I); rezultatul testului alcoolic din 08 septembrie 2013 (f.d.8, vol. I); procesul-verbal de înlăturare a lui Eremia Vasile de la conducerea vehiculului din 08 septembrie 2013 (f.d.7, vol. I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 10 octombrie 2013 (f.d.33-36, 37-94, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.413 din 10 octombrie 2013 (f.d.168-169, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 106 din 23 noiembrie 2013 (f.d.213-220, vol.I); raportul de expertiză nr. 7652 din 24 octombrie 2013 (f.d.224-226, vol. I); raportul de expertiză nr.7653 din 15 noiembrie 2013 (f.d.229-233, vol. I); raportul de expertiză psihiatrică-legală ambulatorie nr.758 A - 2013 din 05 noiembrie 2013 (f.d.179-180, vol. I).

Astfel, referitor la infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin.(1) Cod penal, instanța de apel a menționat că, latura obiectivă a infracțiunii în cauză, se exprimă anume în fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de conducere a mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, ultima semnificând starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,8 g/l și mai mult și concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,4 mg/l și mai mult, iar după cum rezultă din procesul-verbal nr. 000179 din 08.09.2013, în sângele lui Eremia Vasile a fost depistată concentrația de 2,06 g/l alcool, iar potrivit testului alcoolic din 08.09.2013, concentrația de alcool în aerul expirat de inculpat era de 0,72 mg/l alcool.

Instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a stabilit prezența în acțiunile inculpatului a agravantelor incriminate acestuia întrucât, prin starea de neputință, se înțelege incapacitatea victimei de se apăra din cauza ne funcționalității totale sau parțiale a conștiinței, ori a stării sale fizice sau psihice precare, fapt confirmat prin declarațiile martorului C. Gușan, care a comunicat că, Eremia Vasile l-a lovit pe Z. Rotaru cu o sticlă de coniac în cap și i-a tăiat urechea. Mai apoi i-a rupt un picior și câteva coaste, apoi l-a stropit cu apă și iar l-a bătut, după care, l-a băgat într-un covor în verandă, unde victima și-a pierdut cunoștința, iar inculpatul crezând că, acesta a murit, l-a dus în râpă la vecin, după care, s-a întors înapoi, a luat benzină, l-a stropit și i-a dat foc, Z. Rotaru se zbătea, dar inculpatul i-a pus piciorul pe gât până ultimul a încetat a se zbate. Deosebita cruzime s-a manifestat prin faptul că, inculpatul nu s-a mulțumit prin faptul că, îi curma viața lui Z. Rotaru, dar îi prelungea agonia, torturându-l, maltratându-l și molestându-l, relevant în acest context fiind și metoda aleasă de către inculpat - arderea persoanei de vie.

Instanța de apel a conchis că, argumentele apărării, prin care s-a invocat că inculpatul nu

se face vinovat de săvârșirea infracțiunilor incriminate, sunt nefondate deoarece, declarațiile inculpatului au fost date cu scopul de a induce instanța în eroare și de a se eschiva de la răspunderea penală.

La individualizarea pedepsei, instanța de apel a concluzionat că, prima instanță a ținut cont de toate circumstanțele personale și reale, aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală, și anume: de caracterul prejudiciabil al infracțiunilor – una fiind ușoară iar alta, excepțional de gravă; de personalitatea inculpatului – care fiind la o vârstă în virtutea căreia înțelege natura și consecințele acțiunilor comise; potrivit raportului de expertiză psihiatrică-legală ambulatorie nr. 758 A-2013 din 05.11.2013, Eremia Vasile nu suferă de maladii sau dereglări psihice, iar în perioada comiterii infracțiunilor, tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, respectiv avea păstrată capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, putea acționa cu discernământ, însă a comis totuși astfel de fapte prejudiciabile dând dovadă și de o deosebită cruzime, de faptul că, anterior a mai comis infracțiuni, deși are antecedente penale stinse, de comportamentul acestuia de până și după comiterea infracțiunilor – nerecunoscându-și vinovăția, precum și influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lui, din toate acestea concluzionând că, scopul pedepsei penale prevăzut la prevederile art.61 Cod penal, va putea fi atins doar prin izolarea inculpatului de societate, pe viață.

Instanța de apel a mai reținut că, prima instanță corect și cu respectarea prevederilor art.225 Cod de procedură penală, a decis admiterea în principiu a acțiunii civile înaintate de către succesorul legal al părții vătămate I. Rotaru, dispunând totodată just și echitabil încasarea de la inculpat în beneficiul succesului părții vătămate, în calitate de prejudiciu moral a sumei de 100 000 lei, quantum, care în opinia instanței de apel este pe măsură să compenseze prejudiciul ce i-a fost cauzat.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs de către inculpatul, care fără a invoca vreun temei pentru recurs din cele prevăzute la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

În motivarea recursului a invocat că:

- nu este de acord cu modalitatea de apreciere a probelor, menționând că toate probele prezentate de către acuzare sunt indirecte, prima instanță l-a condamnat fără ca să dispună efectuarea expertizelor dactiloscopice și genetice, organul de urmărire penală a efectuat percheziția la domiciliul inculpatului cu grave încălcări de procedură. La fel, prima instanța nu a luat în considerație că el are la întreținere 4 copii, dintre care 2 minori;

- în cadrul urmăririi penale, el a fost maltratată și torturat de către colaboratorii de poliție și lipsit de dreptul la întreveneri cu rudele.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2014, a fost decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

6.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel nu a comis careva erori de drept.

În recursul ordinar declarat de către inculpatul Eremia Vasile, nu se indică nici un temei din cele 16 prevăzute la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, însă din conținutul recursului se semnalează temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs, a menționat că, temeiul invocat de recurent precum că, nu sunt întrunite

elementele infracțiunii, nu este aplicabil în speța examinată din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar determina necesitatea casării hotărârii pronunțate.

Instanța de recurs a reținut că, instanță de apel corect a constatat fapta și circumstanțele săvârșirii infracțiunii incriminate inculpatului, descriindu-le în partea descriptivă, ulterior motivându-se concluzia de vinovăție a acestuia.

În opinia instanței de recurs, instanțele de fond, au verificat probele administrate legal de către organul de urmărire penală în ședințele de judecată, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-au dat o apreciere justă potrivit art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Cu referire la argumentul invocat de recurent, precum că, nu se face vinovat de săvârșirea infracțiunilor incriminate, instanța de recurs a menționat că acesta a format obiect de discuție la judecarea cauzei în apel și cărora instanță de apel le-a dat o motivare corespunzătoare și argumentată pe larg, soluție pe care instanța de recurs a însușit-o pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că verificând decizia atacată în raport cu prevederile art.424 alin.(2) Cod de procedură penală nu s-a identificat existența și a altor motive care analizate din oficiu să ducă la casare, din care considerente a constatat că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Totodată, instanța de recurs a evidențiat că, recurentul își motivează recursul prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a acestora, nu se conțin în temeiurile prevăzute la art.427 Cod de procedură penală, astfel, criticele formulate de recurent nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârii recurate, ca fiind ilegală.

Argumentele recurentului referitor la maltratarea și torturarea sa de către colaboratorii de poliție la etapa urmăririi penale, instanța de recurs le-a apreciat critic deoarece Eremia Vasile, fiind audiat în calitate de învinuit cu participarea apărătorului, precum și la terminarea urmăririi penale, nu a contestat nici o acțiune a procurorului.

De asemenea, din procesul-verbal al ședinței instanței de apel și textul deciziei atacate, se relevă că nici inculpatul, nici apărătorul său nu au invocat despre faptul maltratării lui Eremia Vasile în cadrul urmăririi penale. Inculpatul în declarațiile sale s-a limitat doar la o simplă frază „*nu recunosc vina nici pe una din capetele învinuirii*”, iar în conformitate cu art.427 alin.(2) Cod de procedură penală, în recurs pot fi invocate doar acele temeiuri care au fost indicate și în apel.

7. Hotărârile judecătorești adoptate pe caz, au fost contestate cu recurs în anulare de către condamnat, care a solicitat casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat.

În motivarea recursului său, fără a face referire la vreun temei prevăzut la art.453 Cod de procedură penală, a invocat că:

- în cadrul urmăririi penale el a fost maltrat și torturat de către colaboratorii de poliție;
- nu a săvârșit infracțiunea imputată și nu este de acord cu modalitatea de apreciere a probelor, descriind circumstanțele săvârșirii infracțiunii;
- toate probele prezentate de către acuzare sunt indirecte, organul de urmărire penală a efectuat percheziția la domiciliul inculpatului cu grave încălcări de procedură;
- prima instanță nu a luat în considerație că el are la întreținere 4 copii, dintre care 2 minori.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 septembrie 2015, recursul în anulare a fost declarat inadmisibil, din motiv că nu întrunește cerințele de conținut.

8.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs în anulare a indicat că din textul recursului declarat, a constatat că recurentul se limitează cu circumstanțele desfășurării evenimentelor din punctul său de vedere precum și situația sa familială și a constatat că recurentul nu invocă circumstanțe concrete, considerate a fi relevante pentru dispunerea achitării în privința sa sau un viciu fundamental, cu indicarea normelor legale care prevăd drepturile și libertățile pretinse a fi esențial încălcate, denumirea acestor drepturi și libertăți, esența încălcărilor respective raportată la normele procesual penale și la alte legi naționale, convenții și tratate internaționale, modul și măsura în care încălcările presupuse ar fi afectat hotărârea atacată, omițându-se cu desăvârșire argumentarea ilegalității hotărârii contestate în acest sens.

Colegiul penal a reținut că autorul recursului nu a respectat cerințele legale și a neglijat prevederile art.455 alin.(2) pct. 7) Cod de procedură penală - cea mai esențială cerință față de recurs, neinvocând concret unul din temeiurile prevăzute de art.453 Cod de procedură penală, conținutul acestuia și argumentarea din punct de vedere nu al stării de fapt, ci al problemei de drept, ce este incidentă cauzei și dacă aceasta are importanță pentru jurisprudență.

În astfel de circumstanțe, Colegiul penal a constatat că recursul în anulare declarat de condamnat, nu întrunește condițiile de conținut prevăzute în articolele specificate, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile în anulare ale condamnatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica sub acest aspect, întrucât, potrivit art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanță judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Cu referire la criticele formulate de recurent, privind maltratarea de către colaboratorii de poliție, Colegiul penal a conchis că această chestiune a constituit obiect de discuție la etapa examinării recursului ordinar căruia instanța de recurs ia oferit răspuns, iar inculpatul și apărătorul său, atât la etapa urmăririi penale, cât în cadrul judecării cauzei și instanța de apel nu au invocat despre faptul maltratării condamnatului.

De asemenea, critica recurentului privitor la modalitatea de apreciere a probelor și prezența copiilor minori la întreținere, ține de starea de fapt a cauzei, care nu se conține în temeiurile de declarare a recursului în anulare, prevăzute la art.453 Cod de procedură penală.

Colegiul penal a reținut că competența de rejudecare a hotărârilor judecătorești irevocabile poate fi exercitată pentru a corecta erorile de drept, și nu pentru o revizuire a aspectelor de fapt. Astfel, punerea la îndoială a modului de administrare a probelor și reaprecierea acestora la etapa recursului în anulare, după cum solicită recurentul, nu se încadrează în prevederile art.453 Cod de procedură penală.

9. La 06 aprilie 2020, condamnatul declară cerere de revizuire, prin care solicită de a fi desființate, sentința Judecătoriei Călărași din 07 martie 2014, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014 și deciziile Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2014 și din 17 septembrie 2015, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

În vederea motivării cererii de revizuire, condamnatul menționează că în cadrul urmăririi penale el a fost maltratată și torturat de către colaboratorii de poliție;

- nu a săvârșit infracțiunea imputată și nu este de acord cu modalitatea de apreciere a

probelor, descriind circumstanțele săvârșirii infracțiunii;

- toate probele prezentate de către acuzare sunt indirecte, organul de urmărire penală a efectuat percheziția la domiciliul inculpatului cu grave încălcări de procedură;

- prima instanța nu a luat în considerație că el are la întreținere 4 copii, dintre care 2 minori.

10. Examinând cererea de revizuire declarată de condamnat, în raport cu actele cauzei și statuările din hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Bulgacov vs Moldova și alte 41 cereri (cererea nr.54187/15), Colegiul penal ajunge la concluzia că aceasta urmează a fi respinsă, ca fiind neîntemeiată, pentru următoarele considerente.

În drept, raționamentele instanței de respingere a cererii de revizuire se fondează pe dispoziția art.464¹ alin.(10) Codul de procedură penală, potrivit căreia instanța respinge cererea în cazul în care constată că este tardivă sau neîntemeiată. Respingerea cererii de revizuire, ca neîntemeiată, este precedată de controlul preliminar al instanței supreme efectuat asupra actelor cauzei penale în coroborare cu statuările din hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, care a stat la baza inițierii procedurii de revizuire.

Potrivit prevederilor conținute în art.464 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanți pot fi supuse revizuirii dacă, cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta, continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Din analiza textuală a dispozițiilor art.464¹ alin.(1) Cod de procedură penală rezultă că, pentru admiterea unei cereri de revizuire, este necesară constatarea, prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, a încălcării unui drept prevăzut de Convenție, producerea, și în prezent, a consecințelor grave ale acestei încălcări și imposibilitatea remedierii în alt mod decât prin revizuirea hotărârii pronunțate. Condițiile premergătoare de admisibilitate în fond a cererii de revizuire urmează a fi prezente cumulativ în speța deferită judecătii, ca să fie supusă procedurii de revizuire cauza penală.

Pornind de la prima condiție impusă de legislator, și anume - constatarea, prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, a încălcării unui drept prevăzut de Convenție, Colegiul penal relevă că, potrivit părții dispozitive a hotărârii Curții Europene din 28 martie 2018 în cauza Bulgacov vs Moldova și alte 41 cereri, în unanimitate s-a decis inadmisibile plângerile în baza art.3 din Convenție, separat sau combinat cu art.13 din Convenție, cu referire la condițiile materiale de detenție.

Prin aceeași decizie s-a decis, amânarea examinării celorlalte plângeri ale reclamanților, inclusiv a celor formulate de către unii din aceștia în baza art.3 din Convenție în separat sau combinat cu art.13 din Convenție, cu referire la lipsa asistenței medicale în detenție.

Instanța, va reda, în contextul ce urmează, unele pasaje din statuările Curții notate în hotărârea din 28 martie 2018 în cauza ce-l vizează pe Bulgacov vs Moldova și alte 41 cereri, pentru a le putea supune analizei prin prisma respingerii ca fiind neîntemeiată cererea de revizuire:

La caz, având în vedere similaritatea cererilor, Curtea a considerat că, este necesar să le

examineze pe toate într-o singură decizie, în conformitate cu Articolul 42 § 1 din Regulament.

Articolul 3 CEDO

„11. Curtea notează că, începând cu 1 ianuarie 2019, justițiabilii se pot prevala de noul remediu pentru a invoca condițiile detențiilor lor. În decizia sa recentă *Draniceru v. Republica Moldova* ((dec.), nr.31975/15, §§ 10-19, 12 februarie 2019), Curtea a analizat dispozițiile referitoare la acest remediu și s-a pronunțat cu privire la eficiența sa, din care rezultă următoarele.

12. Noul remediu include o componentă preventivă și alta compensatorie. Cu referire la prima, în cazul în care plângerea este considerată fondată, judecătorul de instrucție, sesizat de o persoană condamnată, poate să ordone penitenciarului să remedieze situația în termen de maximum cincisprezece zile, iar la sfârșitul acestei perioade administrația penitenciarului trebuie să informeze judecătorul cu privire la măsurile concrete întreprinse. Cu referire la componenta compensatorie, judecătorul poate: a) dispune reducerea sentinței persoanei condamnate, luând ca bază o reducere de 1-3 zile pentru o perioadă de detenție de zece zile în condiții necorespunzătoare și (b) în cazul în care reducerea sentinței nu este suficientă pentru a despăgubi persoana condamnată sau în cazul în care deținerea în condiții necorespunzătoare este mai mică de zece zile, să se acorde persoanei condamnate o compensație pecuniară de maximum două unități convenționale, 100 lei moldovenești (aproximativ 5,10 EUR conform cursul oficial de schimb valabil la 1 ianuarie 2019) pentru fiecare zi de detenție în condiție inadecvate.

13. Persoanele deținute necondamnate pot fi despăgubite de către instanța de judecată, care stabilește pedeapsa cu închisoarea, conform următoarei formule: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv în condiții inadecvate. În cazurile în care nu se poate aplica reducerea, prevenitul/inculpatul poate înainta o acțiune civilă în despăgubire.

14. Curtea reiterează faptul că ea a decis deja că noul remediu stabilit în Republica Moldova a priori poate fi considerat eficient și că, în principiu, există perspective de remediere adecvată a încălcărilor Convenției care rezultă din condițiile de detenție inadecvate (*Draniceru, decizie pre-citată, § 41*)”.

Articolul 13 CEDO

„21. Curtea a decis deja că noul remediu a fost, în principiu, eficient în sensul Articolului 35 § 1 din Convenție (*Draniceru, decizie pre-citată, § 41*). Ținând cont de legătura dintre această dispoziție și Articolul 13 din Convenție, Curtea consideră că respectiva constatare este, de asemenea, valabilă și pentru prezenta plângere (*ibid.*, § 49).

22. Prin urmare, Curtea consideră că această plângere este vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 § 3 (a) și 4 din Convenție”.

În sensul Convenției Europene „remediu” este ceea ce permite autorităților interne competente să rezolve substanța reclamației relevante împotriva încălcării Convenției și să ofere compensația potrivită. Un remediu este considerat efectiv doar dacă este disponibil și suficient. Concomitent, trebuie de menționat că eficacitatea remediei nu depinde, totuși, de certitudinea unui rezultat favorabil pentru reclamant.

Pe de altă parte, urmează de evidențiat că, pentru remedierea unor drepturi fundamentale lezate se disting două tipuri de remedii: preventive și compensatorii, care pot coexista și se completează reciproc. Totodată, se specifică faptul că alegerea remediei potrivit pentru

despăgubire depinde de natura dreptului încălcat și răsfrângerea nemijlocită a consecințelor acestor încălcări asupra persoanei.

Remediul preventiv presupune existența la nivel național a unor mecanisme eficiente prin care se va duce la încetarea rapidă a încălcării drepturilor garantate de Convenție, totodată acesta fiind capabil de a preveni prompt continuarea presupusei încălcări.

În acest punct de analiză, Colegiul penal consideră relevant de a specifica faptul că la 1 ianuarie 2019 au intrat în vigoare modificările la Codul de procedură penală introduse prin Legile nr. 163 din 20 iulie 2017 și nr. 272 din 29 noiembrie 2018. Acestea prevăd introducerea unui nou remediu preventiv și compensatoriu pentru plângerile cu privire la condițiile inadecvate de detenție.

Conform acestor noi prevederi, persoanele care au o cerere pendinte în fața Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la condițiile detenției lor se pot prevala, în termen de patru luni din 1 ianuarie 2019, de remediul menționat supra.

Legislația și actele interne relevante, precum și textele Consiliului Europei sunt prezentate în decizia *Draniceru v. Republica Moldova* ((dec.), nr.31975/15, §§ 10-19, 12 februarie 2019).

În continuare, urmează de specificat că, principiile relevante aplicabile în materie de epuizare a căilor interne de recurs instituite în urma unei hotărâri-pilot sunt deja bine-stabilite (a se vedea, printre multe altele, *Demopoulos și alții v. Turcia* (dec.) [MC], nr.46113/99 și 7 altele, §§ 69-70 și 87-88, CEDO 2010, *Stella și alții v. Italia* (dec.), nr.49169/09 și alții, §§ 38-41, 16 septembrie 2014, și *Domjan v. Ungaria* (dec.), nr. 5433/17, §§ 31-34, 14 noiembrie 2017). În special din această jurisprudență rezultă că, deși epuizarea căilor de interne recurs se apreciază la data depunerii cererii în fața Curții, această regulă suferă excepții care pot fi justificate de circumstanțele unei anumite cauze, în particular atunci când un remediu a fost instituit în urma unei hotărâri-pilot pronunțate de către Curte.

În rezumatul celor supra expuse, Colegiul penal ține să reitereze faptul că, Curtea a constatat deja că noul remediu cu privire la condițiile de detenție introdus în sistemul juridic moldovenesc a fost *a priori* eficient, că a fost justificată aplicarea excepției de la principiul epuizării căilor de recurs interne, și că justițiabilii trebuiau să se prevaleze de acesta (*Draniceru*, decizie pre-citată, §§41, 43-44).

În continuare, Curtea a reiterat că își rezervă dreptul de a examina coerența jurisprudenței instanțelor naționale cu propria jurisprudență, precum și eficacitatea căilor de recurs atât în teorie, cât și în practică, în orice caz, sarcina probei cu privire la eficacitatea căilor de recurs va fi pusă pe seama statului reclamat (*ibidem*, § 46).

Din aceste considerente, plângerea reclamantilor cu referire la condițiile materiale inadecvate de detenție au fost respinse din cauza neepuizării cailor de recurs intern, în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

Pe cale de consecință, Colegiul penal explică că revizuirea este o cale de atac de retractare care presupune redeschiderea procedurilor judiciare în privința unei cauze penale. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admitterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. În caz contrar, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic. Revizuirea cauzei în urma pronunțării hotărârii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului are ca obiectiv asigurarea securității raporturilor juridice și excluderea în continuare a producerii consecințelor negative exclamate de Curte în

hotărârea sa. La caz, temeiuri de intervenție în hotărârile judecătorești devenite irevocabile și definitive nu se constată.

Pentru toate considerentele arătate în prezenta decizie, Colegiul statuează asupra netemeinicii cererii de revizuire declarate de condamnatul Eremia Vasile, din motivul lipsei continuității efectului negativ al încălcărilor constatate de Curtea Europeană.

11. În conformitate cu art.464¹ alin.(10) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Respinge, ca neîntemeiată, cererea de revizuire declarată de condamnatul Eremia Vasile xxxx, împotriva sentinței Judecătoriei Călărași din 07 martie 2014, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014 și a deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2014 și 17 septembrie 2015, în propria lui cauză penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 29 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Boico Victor